

Sygn. akt I PSK 208/21

POSTANOWIENIE

Dnia 27 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa S. O.
przeciwko P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
w C.
o zadośćuczynienie w związku z mobbingiem,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 27 kwietnia 2022 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w R.
z dnia 10 grudnia 2020 r., sygn. akt IV Pa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w R., wyrokiem z dnia 10 grudnia 2020 r., oddalił apelację S. O. od wyroku Sądu Rejonowego w R. z dnia 4 sierpnia 2020 r., mocą którego oddalono jego powództwo o zapłatę kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia w związku z mobbingiem w okresie zatrudnienia od 1 czerwca 2012 r. do 18 września 2015 r.

Sąd Okręgowy podzielił ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, że powód nie doznał rozstroju zdrowia. W toku postępowania nie zostały wykazane żadne działania lub zachowania dotyczące powoda lub skierowane przeciwko niemu, polegające na uporczywym i długotrwałym nękanii lub zastraszaniu. Powód nie zdołał wykazać, że jego subiektywne przeświadczenie o działaniach mobbingowych

znajduje uzasadnienie w obiektywnie ocenianych okolicznościach. Sąd Okręgowy uznał, że brak spełnienia przesłanek mobbingu a dodatkowo rozstroju zdrowia, wywołanego przez mobbing, powoduje bezpodstawność roszczenia o zadośćuczynienie.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik powoda, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał na szereg występujących w sprawie istotnych zagadnień prawnych, a mianowicie: (-) czy zachowanie pracodawcy (pozwanej) polegające na zmuszaniu pracownika (powoda) do nieprawidłowej obsługi tachografu, tj. włączania funkcji „pauza” w trakcie rozładunku, kiedy powinna być włączona funkcja „praca”, a także zmuszaniu powoda do kontynuowania jazdy aż do całkowitego wykorzystania czasu pracy, w sytuacji, gdy kierowca musi jeszcze znaleźć odpowiednie miejsce parkingowe na nocleg i w efekcie przekraczanie dopuszczalnego czasu pracy i jazdy kierowcy, za co grozi takiemu pracownikowi mandat w przypadku kontroli drogowej, nakazywaniu wyrzucania na przydrożnym parkingu resztek materiału wymiatanego z silosa ciężarówki, a w przypadku odmowy wykonania takich poleceń, grożeniu zwolnieniem z pracy, wyczerpuje znamiona mobbingu? (-) czy uznanie określonego zachowania za mobbing wymaga stwierdzenia po stronie mobbera działania ukierunkowanego na osiągnięcie celu (zamiaru) lub wystąpienia skutku, czy też wystarczy, że pracownik był obiektem oddziaływania, które według obiektywnej miary może być ocenione za wywołujące jeden ze skutków określonych w art. 94³ § 2 k.p.? (-) czy ustalenia dokonane przez biegłych sądowych, a więc osoby posiadające wiadomości specjalne (art. 278 § 1 k.p.c.) w zakresie twierdzeń, że u powoda w czasie pracy powstał rozstrój zdrowia w postaci stałego uszczerbku na zdrowiu, a przy tym przyjęcie przez biegłych sądowych, iż z dużym prawdopodobieństwem mogły występować u powoda wówczas objawy depresyjno-lękowe, mają istotne znaczenie z punktu widzenia przypisania pracodawcy zachowań mobbingowych i uznania rozstroju zdrowia u powoda? (-) czy w przypadku dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii biegłego sądowego psychiatry, a następnie przeprowadzenia tego dowodu przez osobę, która nie jest, ani nie była w trakcie badania powoda oraz w czasie sporządzania opinii w niniejszej sprawie, wpisana na listę biegłych sądowych - czy wówczas opinia sporządzona przez

osobę nie mającą odpowiednich uprawnień do jej wydania - ma walor opinii istotnej z punktu widzenia przedmiotowej sprawy? (-) czy jeżeli w sprawie wydane zostały dwie różne opinie biegłych sądowych tej samej specjalności, a ich konkluzje są odmienne, właściwa jest polemika sądu w sferze wymagającej wiadomości specjalnych z wnioskami biegłych sądowych bez uzupełnienia ich stanowiska, bądź też jako zasadne jawi się zasięgnięcie opinii innego biegłego sądowego?

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13). Jednocześnie, rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze zwykłego zastosowania przepisów prawa.

W rozpoznawanej sprawie skarżący sformułował zagadnienie prawne w zasadzie bez wskazania przepisów prawa, na gruncie którego się ono ujawniło. Bowiem tylko w jednym z pięciu pytań wskazuje na art. 94³ § 2 k.p i art. 278 § 1 k.p.c. Wskazany przez skarżącego problem nie został sformułowany w sposób generalny i abstrakcyjny, nie jest oderwany od kontrowersji dotyczących ustaleń lub oceny dowodów, ma charakter kazuistyczny i służy *de facto* uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, LEX nr 1214592).

Artykuł 94³ k.p. nakłada na pracodawcę obowiązek przeciwdziałania mobbingowi (§ 1 i 2) i uprawnia pracownika, u którego mobbing wywołał rozstrój zdrowia, do dochodzenia od pracodawcy odpowiedniej sumy pieniężnej tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (§ 3), a jeśli skutek mobbingu pracownik rozwiązał stosunek pracy, może domagać się odszkodowania w wysokości nie niższej niż minimalne wynagrodzenie za pracę, ustalone na podstawie odrębnych przepisów. Ustawowe przesłanki mobbingu muszą być spełnione łącznie i wykazane przez pracownika. Jednocześnie są one zwrotami niedookreślonymi, których abstrakcyjne zdefiniowanie jest w gruncie rzeczy niemożliwe, a ich wyjaśnienie następuje przez odniesienie do całokształtu występujących w sprawie konkretnych okoliczności faktycznych. Nie można zatem mówić o mobbingu, jeśli w postępowaniu przed sądami powszechnymi, nie zostaną wykazane ustawowe przesłanki, a tak właśnie było w sprawie.

Sąd Okręgowy stwierdził również, że u powoda nie wystąpił rozstrój zdrowia. Należy dodać, że definicja mobbingu z art. 94³ § 2 k.p. nie została powiązana ze skutkiem w sferze zdrowia. Oznacza to, że czym innym jest definicja mobbingu, a czym innym możliwość dochodzenia zadośćuczynienia. Nie jest bowiem wykluczone, że mobbing nie wywoła skutku w postaci rozstroju zdrowia, dochodzi jednak do wypełnienia przesłanek z art. 94³ § 2 k.p. Prawo do świadczenia z art. 93³ § 3 k.p. wymaga kumulatywnego ziszczenia się dwóch czynników - wypełnienia przesłanek mobbingu, a także niezależnie powstania rozstroju zdrowia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 2020 r. III PK 112/19, LEX nr 3153448. W ocenie Sądu Okręgowego, brak było spełnienia przesłanek mobbingu a dodatkowo rozstroju zdrowia wywołanego przez mobbing, co powodowało bezpodstawność roszczenia.

W odniesieniu do dalszych zagadnień podniesionych w skardze, należy podkreślić, że dowód z opinii biegłego sądowego, o którym stanowi art. 278 § 1 k.p.c. ma charakter szczególny, gdyż zasadniczo nie służy ustalaniu okoliczności faktycznych, lecz ich ocenie przez pryzmat wiadomości specjalnych. Do dokonywania wszelkich ustaleń w procesie powołany jest sąd, a nie biegły. Strony powinny wykazywać fakty, z których wywodzą skutki prawne, a zadaniem biegłego jest naświetlenie wyjaśnianych okoliczności z punktu widzenia wiadomości

specjalnych przy uwzględnieniu zebranego w toku procesu i udostępnionego materiału dowodowego.

Kierując się powyższymi racjami, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Z treści wniosku zgłoszonego w odpowiedzi na skargę kasacyjną nie wynika, aby pełnomocnik domagał się zasądzenia kosztów postępowania kasacyjnego w przypadku nieprzyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Żądanie zasądzenia kosztów w postępowaniu kasacyjnym odnosiło się wyłącznie do wydania wyroku oddalającego skargę - w razie przyjęcia jej do rozpoznania. Wobec tego koszty odpowiedzi na skargę kasacyjną, w której nie wskazano argumentów dotyczących przyczyn kasacyjnych (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), uzasadniających odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie mogą być uznane - w razie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania - za koszty celowej obrony w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.